

del nostre mot hauria, doncs, reforçat bastant l'etimologia basca del nom aragonès des del punt de vista semàntic. Però és natural que ens mantinguem força escèptics en aquest aspecte de la qüestió: un enllaç basc per a un nom aragonès és versemblant sens dubte, per a un nom d'una cosa mediterrània ho és molt menys.

En conclusió, que *altina* vingui de ALTUS és versemblant en l'aspecte semàntic. Però hi ha una grossa objecció fonètica, i des d'ací entrem en un dilema ben difícil de resoldre: que el canvi de *altina* en *antina* es vagi produir per confusió del nom del turonet submarí vestit d'algues amb un nom pirinenc molt semblant que designés, sigui una planta terrestre diferent, sigui un terme genèric per a 'matassar', és un recurs complicat i no pas ben convincent.

¹ S'ha de tractar de Sant Pol de St. Feliu, i «Sant Pol de Mar» és una errada d'AlcM, car justament St. Pol de Mar i pobles veïns —on en lloc d'això diuen *sapa*— forma una excepció en l'àrea contínua del mot: he corregut molt pel mar allí en els anys 1914-38 i 1952-58 sense sentir-hi mai aquest mot.—
² No hi hauria hagut dificultat fonètica per a això, que des del punt de vista semàntic també fóra sostenible, cf. sard *fundu* 'mata de planta', neogrec *φοῦντρο* id. (MLWagner, *Diz. Et. Sardo*, s. v.). La versemblança des del punt de vista general i dels fets bascos ja és una altra cosa. De tota manera deixem de banda com a casual la vaga semblança de l'arag. *ontina* amb el b. nav. *autina*, sul. *autiina* 'sarment' (mot al qual Bouda-Baumgartl, *N. vcos. de plantas*, 64, cerquen una etimologia caucàsica particularment arbitrària fins dintre la flaqueja general de les idees de l'escola caucasista).

ANTINÒMIA, pres del ll. *antinomia* i aquest del grec *ἀντινομία* 'contradicció en les lleis', derivat de *νόμος* 'lleí'. □ 1.ª doc.: 1839, Lab.

DERIV.: *Antinòmic*.

Antipapa, V. *papa* *Antipapa*, *antiparó* (cf. *antribals*), *antiparonar*, *antiparra*, V. *parar* *Antipatia*, *antipàtic*, V. *patètic* (PATIR) *Antipendi*, V. *penjar* *Antiperístasi*, *antiperistàtic*, V. *estàtic* *Antipirètic*, *antipirina*, V. *piro* *Antipoda*, V. *peu* *Antiquar*, *-quat*, *antiquari*, V. *antic* *Antiquèla*, V. *lletnia* *Antiquíssim*, *antiquitat*, V. *antic*

ANTIRÚ, mot incert, d'aspecte interessant: si tinguéssim la seguretat que el mot havia existit a la pagèsia mallorquina, podríem conjecturar si era una romanalla mossàrab del ll. ANTERIOR, -ORIS (substantivació sense dificultat fonètica ni semàntica, suposant un intermedí àrab) però atinguem-nos a l'actitud escèptica d'En Moll.

ANTISCIS, pres del ll. *antiscius*, gr. *ἀντίσκοιός*, derivat de *σκία* 'ombra' amb prefix *ἀντι-*, i amb el sentit 'que fa ombra en sentit oposat'. □ 1.ª doc.: 1839, Lab.

Derivats paral·lels de *σκία* són *ascis* (o *ascians*) i *amfiscis*, amb *ἀ-* privatiu i *ἀμφι-* 'tots dos'.

Antisèpsia, *antisèptic*, V. *sèptic* *Antispasi*, *antispast*, V. *espasme* *Antistrofa*, V. *estrofa* *Antitesi*, *antiitètic*, V. *tesi* *Antitragus*, V. *tragus*

ANTO-, forma prefixada del mot gr. *ἄνθος* 'flor'. *Antologia* [1839, Lab.], pres del gr. *ἀνθολογία* id., pròpiament 'collita de flors', cpt. amb *λέγω* 'cullo'; els llatins havien calcat el mot grec formant *florigium*, que també va passar al català; *antològic*. *Antocianina*, format amb *κυανός* 'blau marí'; *antoclorina*. *Antòfil*. *Antòfor* [1868, SLiCosta]. *Antòfita*. *Antotàxia*. *Antoxantina*. *Antozou*, *-zoari*. *Antera* [1839, Lab.] del gr. *ἀνθηρός*, *-ηρά*, *-ηρόν* 'florit'.

Exantema [1839, Lab.], gr. *ἐξάνθημα* 'eflorescència'; *exantemàtic* [id.], *Periantia*. *Poliantea*.

ANTÒNIM, *antonímia*, *autonomàsia*, *autonomàstic*, V. *onomàstic* *Antorxa*, *antorxera*, V. *torxa*

ANTOSTA, mot especialment propi del català occidental i comarcal, generalment amb el sentit d'«envà», en alguns llocs 'marge per deturar l'aigua', probablement derivat d'un verb *antostar i aquest del llatí OBSTARE 'oposar-se' amb prefix ANTE- 'davant'. □ 1.ª doc.: 1803; i en un doc. aragonès ja 1471.

Els diccionaris de Belvitges i Labèrnia [1839] com a mot comarcal equivalent d'«escudeller» i de «mainell» («anaquel, andén: *pluteorum vel repositoriumum divisiones*»). També el donen com a aragonès, amb el sentit d'«envà» els vocabularis aragonesos de Peralta (1836), Boraó, etc.; i ja figura en un doc. de la zona d'Osca, de l'any 1471 (*BHisp*. LVIII, 86). Aquest és el sentit més estès també en català (testimonis literaris de Ribagorça i Pallars, en *AlcM*). Amb aquest sentit s'usa a tota la franja catalana de les Marques d'Aragó, des de Sopeira fins a Fraga (*Congr. Int. Ll.*

⁴⁰ *Cat.*, 228, 425; *BDC* iv, 29), i en tot el Pallars jussà i sobirà (*BDC* xx, 274; Krüger, *Hochpyr*. A, I, 420; «tabique» Pol, Aneu, p. 9; «un calàs de blat està format per dues *entòstes*» Farrera, 1933). D'altra banda, més a l'Est significa 'espècie de marge o paret per aturar l'aigua, que es fa de glevs, terra, etc.' (en el Camp de Tarragona, *BDC* vi, 38; ¹ *antostra* en el Penedès), 'escudeller o prestatge de cuina' (Cerdanya, Ripollès, Berguedà, Osona). També en gascó trobem *endosto* «couverture de chaume, paillason de jardiner» (Palay), bearn. i landès a *l'endost* «à l'abri du vent, de la pluie» (*ALF*, mapa 4), «abri qui protège contre le vent, contre le soleil» (Lespy). De tota manera el mot aragonès ha de ser de procedència catalano-gascona (s'usa a Ansó, Rohlf, *BhZRPb*. LXXXV, ⁵⁵ § 176), car a una ò oberta d'aquests idiomes i a la ò del llatí, correspondria segurament *ue* si fos un mot genuí.

Mentre que en gascó, tot i que el mot no s'usa a la Vall d'Aran ni a d'altres punts del Comenge, el ⁶⁰ significat dóna senyals d'autoctonisme: a *l'endósto*